

STOP

DISKRIMINACI

PŘÍLOHA ČASOPISU ROMANO VOŘÍ / ČÍSLO IV / ROČNÍK I.

SAMOSTATNĚ NEPRODEJNÉ

Romské děti a „zvláštní“ školy

Text: Zdeněk Ryšavý

Vážené čtenářky,
vážení čtenáři,

dostává se Vám do rukou již čtvrtá příloha časopisu Romano voří STOP diskriminaci. Tentokrát se budeme věnovat zařazování romských dětí do praktických (dříve zvláštních) škol. Vzdělání je jedním z hlavních předpokladů zajištění budoucího důstojného života. Bez vzdělání se velmi těžko hledá práce a když už se nějaká najde, je opravdu mizerně placená. Zařazení do speciální školy výrazně zmenší

možnosti výběru dalšího povolání.

Proč je tolik romských dětí v praktických školách? Kde je chyba? V systému? V rodičích? Jak se mohou rodiče vůbec bránit proti zařazení svého dítěte do praktické školy? To jsou otázky, které se pokusíme na několika stránkách jednoduše zodpovědět. Ukážeme Vám také příběhy několika dětí, nyní třeba už dospělých, kterým nějakým způsobem zvláštní škola zamotala život. Společně s Františkem Kostlánem jsme se vydali do Ostravy za rodinou Mikových. Tři ze čtyř dětí Mikových má zkušenost se zvláštní školou, dvě podle rodiny neoprávněně. V malinkém upraveném bytě nám vyprávěli příběh dnes jednadvacetiletého Julia, který je jedním z 18 Romů, kterým v roce 2007 Evropský soud pro lidská práva dal za pravdu a odsoudil Českou republiku za diskriminaci. Připomenutí případu naleznete v článku na straně 7. Naleznete zde i odpověď na otázku, jak pro své dítě zajistit co nejlepší vzdělání a vyhnout se neoprávněnému přeřazení dítěte do praktické školy. Právě to se stalo Anně Chválové. V dětství měla být zařazena do zvláštní školy, ale jakoby zázrakem unikla záměru úředníků a dnes patří mezi vysokoškolsky vzdělané osobnosti. Vystudovala andragogiku, navštěvuje speciální školy a zjišťuje, proč tam byli malí Romové zařazení. Mnozí z nich byli podle ní přeřazení neprávem. Její příběh, který ukazuje, jak důležité je postoj a aktivita rodičů, si přečtete na straně 6.

Podle Viktora Pioreckého, odborníka na oblast vzdělávání v Agentuře pro sociální začleňování v romských lokalitách, se romské děti dostávají do bývalých zvláštních škol z mnoha důvodů. Často za tím stojí rodiče, kteří mají (zpravidla oprávněný) pocit, že malá místní škola s malými třídami, kam navíc chodí mnohé děti ze sousedství, nabídne jejich ratolesti bezpečnější a pohodlnější prostředí. Česká školní inspekce na základě šetření provedeném v bývalých zvláštních školách ale potvrdila, že ačkoliv zákon mluví o tzv. informovaném souhlasu, „navštívené školy neprokázaly, že by rodičovskou veřejnost dostatečně informovaly o své orientaci na vzdělávání dětí a žáků se zdravotním postižením a možných dopadech tohoto vzdělávání pro návazné vzdělávání zdravých dětí“. Více se dočtete na straně 5. I v oblasti vzdělávání Vám může pomoci občanské sdružení ROMEA. Má-

Ilustrační foto

Foto: archiv Romano voří

te-li pocit, že s Vaším dítětem škola zachází jinak než s ostatními, obraťte se na antidiskriminační linku sdružení ROMEA tel. 800 220 800.

Právě medializace podobných případů, které v příloze popisujeme, je jednou ze součástí našeho projektu, který je podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci Finančního mechanismu EHP a Norského finančního mechanismu prostřednictvím Nadace rozvoje občanské společnosti.

V JAKÝCH PŘÍPADECH POMÁHÁME:

- neoprávněné přeřazení dítěte do speciální školy
- nerovný přístup pedagogů k dítěti
- verbální či fyzické napadení dítěte na půdě školy
- nerovný přístup ze strany zaměstnavatele k romskému uchazeči o volné pracovní místo
- rozvázání pracovního poměru ze strany zaměstnavatele za nedodržení zákonných podmínek
- neplnění povinností příslušníků samospráv a Policie ČR směrem k romskému klientovi
- překračování pravomocí příslušníků samospráv a Policie ČR
- násilí motivované nenávistí k příslušníkům etnických či národnostních menšin (verbální či fyzické útoky, zastrašování, vydírání, vyhrožování, útoky na majetek či hanobení pietních míst motivované nenávistí).

Pokud o nějakém takovém případě víte, neváhejte a kontaktujte nás buď e-mailem na: romea@romea.cz nebo prostřednictvím bezplatné telefonní linky 800 307 307.

Zvláštní škola spoluutváří romská ghetta

Text: František Kostlán, Zdeněk Ryšavý

Život rodiny Mikových z Ostravy-Radvanic sebou nese dost z bolesti, kterými trpí soužití Romů s majoritní společností, lze jej proto v tomto směru použít jako typický příklad. Prolná se jím zvláštním způsobem zvláštní škola, která limituje naději dětí do budoucna, předurčuje možnosti a zakotvuje Romy v sociální pasti, z níž je únik více než obtížný.

Marcela Miková a Josef Míka mají čtyři děti: Julia (21), Lucii (18), Kristiána (13) a osmiletou Alexandru, které paní Miková s láskou říká Sašenka. Velmi nadanému Juliovi zkazil vynucený přestup na zvláštní školu život, jeho sestra Lucie si o přestup na zvláštní školu po obrovském tlaku ze strany základní školy řekla rodičům sama. S přesunem Kristiána do zvláštní školy rodiče souhlasili, protože učení evidentně nezvládal a na základce se trápil. A nejmladší Alexandra chodí na normální základní školu, a to především díky pedagogicko-psychologické poradně, která se nejen za ní postavila. Marcela a Josef Mikovi s českým vzdělávacím systémem mají tuto osobní zkušenost – oba chodili do zvláštní školy, a jsou si proto více než dobře vědomi nutnosti dobrého vzdělání pro život.

Manželé Mikovi se synem Kristiánem

Foto: Zdeněk Ryšavý

„Zapinkali nám život“

Josef Míka je přesvědčen, že v České republice se děje velká chyba. Odhaduje, že asi tak osmdesát procent romských dětí chodí do zvláštních škol. „Ty děti vyrostou a mají své rodiny. A jejich děti přijdou ze školy s domácím úkolem a oni jim nejsou schopni pomoci, protože se to ve zvláštní škole neučili. A tak to jde celá dlouhá desetiletí a pořád je to stejné. Kdekdto si stěžuje, že Romáci jsou na podpoře a nepracují. Ale ti Češi, kteří tohle říkají, by si měli uvědomit, že oni nám zapinkali život, ne my jim,“ říká pan Míka v kuchyni jejich nepříliš velkého bytu v Ostravě-Radvanicích, kde sedíme a povídáme si.

Josef Míka je z deseti dětí, on i všichni jeho sourozenci chodili do zvláštních škol. Je přesvědčen, že dnes by z nich něco mohlo být, kdyby se k tomu společnost měla a stavěla se k romským dětem vstřícněji. „Mohl jsem být někde v kanceláři nebo dělat takovou práci jak vy. Dnes přijdete žádat o zaměstnání, dají vám dotazník, a když tam napíšete, že jste absolvoval zvláštní školu, tak se na vás dívají, jako byste spadl z Marsu.“ Pan Josef oběhl firmy v Ostravě a okolí a nikde práci nemají. „Většinou propustily až polovinu z dosavadních zaměstnanců a práci nikomu novému nedávají. A už zdálky nad námi mávnou rukou, že jsme Cigáni.“

Marcela Miková, která je též přesvědčena, že romské děti až na výjimky do zvláštních škol nepatří, přišla se zajímavým postřehem: „Když jsme na úřadu práce, tak nám nabízejí rekvalifikační kursy, při nichž každý musí projít psychotesty. A těmi Romové běžně procházejí. Jak je to možné, když prošli zvláštní školou, kterou museli absolvovat údajně proto, že jsou mentálně postižení, a nemají na normální základní školu? Já jsem udělala dva kursy – na sociální terénní pracovníci a na sanitárku – a prošla jsem bez obtíží. Jak je to možné, když jsem ze zvláštní školy?“ I paní Marcela nyní marně zkouší hledat práci: „Práce tu ani v jednom z těchto oborů nyní není, zkoušela jsem to všude a všechno je plné.“

Kristián

U Kristiána byla speciální škola zapotřebí. Nastoupil napřed do základní školy, tam to však nezvládal. „Nechali jsme se objednat v pedagogicko-psychologické poradně a tam zjistili, že Kristián trpí stresem a hodně se trápí tím, že školu nezvláá. V tomto případě mě přestup dítěte na zvláštní školu nevedl, znamenalo to změnu k lepšímu. Má vždycky obrovskou radost, když dostane jedničku. Učení je tam lehké a pomalejší a to právě potřeboval,“ říká Marcela Miková.

Kristián je na speciální škole už dva roky, ze základky odešel po absolvování třetí třídy.

Výuka je podle Mikových na této zvláštní škole dobrá, učitelé také. Nejsou však spokojeni s chováním dětí, především ve vztahu k učitelům. Marcela Miková chodila na stejnou zvláštní školu jako Kristián a vzpomíná, že děti

se tehdy chovaly úplně jinak: „Nikdy jsme si nedovolili to, co děti dnešní. Dneska je to katastrofa. Je to tím, že děti mají všechno povolené, že mají přílišnou volnost. Za mě to bylo přísnější a bylo to tak lepší. Dneska dítě řekne učitelovi sprosté slovo a nic se neděje, dostane poznámku, ze které si nic nedělá. Žádný respekt před učitelem děti nemají, někdy se divím, jak to ti učitelé mohou zvládat.“

„Jestli chcete, tak si to přečtete“

Julius nastoupil před patnácti lety do normální základní školy. Učil se bez problémů, měl jedničky, třídní učitelka ho na třídních schůzkách vychvalovala. V první třídě už plynule četl, uměl trochu psát a počítat. Odmala ho zajímaly knížky, napřed obrázkové, potom i psané. Už ve třech letech uměl některá písmena abecedy.

„Potom tam ale nastal neuvěřitelný zmatek. Učitelka, která měla Julka od první do třetí třídy, měla havárii. Místo ní přišla učitelka, která neměla romské děti v lásce. A synek začal mít problém. Měl silnou bronchitidu, a tudíž byl i často nemocný. A když přišel po týdnu čtrnácti dnech do školy, tak ho paní učitelka – třeba i ten samý den – zkoušela z látky, kterou probírali, když byl doma. Nedala mu žádný čas na to, aby se to doučil. Když ji syn upozornil, že nebyl ve škole, takže odpovědi na její otázky nemůže znát, odpověděla mu, že jí to nezajímá. A tak namísto dosavadních jedniček najednou začal dostávat pětky, čtyřky. Už nám to nešlo do hlavy. Manžel tam kolikrát zašel a pídil se po tom, jak to že má čtverky a pětky, když zatím domů nosil jedničky. Upozornil tu novou učitelku, že když dítě přijde po nemoci do školy, tak jej napřed má seznámit s tím, co probírali a dát mu jeden dva dny na to, aby se to doučil a teprve potom ho zkoušet. Jí to však nezajímalo, na našeho syna si prostě zasedla.“

Pan Josef byl podle svého vyprávění za touto učitelkou přímo ve třídě: „Vyjela po mně před dětmi, jako by mi bylo deset roků. Říkal jsem jí, aby se uklidnila, protože tam jsou děti a ona na mě začala rvát jako pavíán, že syn nezvládá učení a že podá návrh, aby byl umístěn do zvláštní školy.“ Pan Míka šel za ředitelem školy, ten ovšem se zařazením Julia do zvláštní školy souhlasil. Prosil ho, ať se podívá na známky, které měl před příchodem nové učitelky, a srovná je se známkami současnými. A aby se zamyslel nad tím, proč k tomu propastnému rozdílu ve známkování, který se odehrál během pár dnů, došlo. „Později to dosvědčovaly i jiné učitelky, které říkaly zhruba to, že Julius měl vždy dobré výsledky a že nechápou, co se s ním mohlo za tak krátkou dobu stát. Ředitel se však na to ani nepodíval. Když jsem mu řekl i to, jak se k Julkovi učitelka chová, když přijde po nemoci do školy, tak o tom vůbec nechtěl slyšet.“

Škola poslala Mikovy do pedagogicko-psychologické poradny, kde Julius absolvoval nějaké testy. Paní Marcela na to nevzpomíná právě v dobrém: „Byl tam asi hodinu, když vyšel ven, tak jsem se ho ptala, co tam dělal. Odpověděl, že skládal kostky, něco psal, počítal. Poradkyně pak vyšla a řekla: „tady mi to podepište, jestli chcete, tak si to můžete přečíst.“ Působilo to, jako by nešlo o nic důležitého, myslala jsem, že jde jen o potvrzení, že synek navštívil poradnu. Neměli jsme tehdy žádnou znalost o tom, jak to chodí, a nikdo nám nic ani neřekl. Udělali jsme tedy tu chybu, že jsme si to pořádně nepřečetli. Manžel se jí ještě před podpisem začal vyptávat, k čemu došla. Odpověděla, že dává návrh, aby Julek šel do zvláštní školy. Začala nás přemlouvat, říkala, že Julius je často nemocný, učení nezvládá a že ho trápíme, když trváme

na tom, aby chodil do normální základní školy. Manžel však s přerazením syna do zvláštní školy nechtěl souhlasit. Připadalo nám také, že učitelka je s tou psychologkou předem domluvená – byli jsme třeba u toho, když se u té psychologky telefonicky přesvědčovala, jestli jsme do poradny dorazili. Před odchodem jsme tedy tu listinu podepsali s tím, že jde jen o potvrzení, že jsme se synem v poradně byli a že jsme dostatečně vyjádřili nesouhlas s jeho přerazením do zvláštní školy.“

Jak zničit nadání

Julius tedy nastoupil na zvláštní školu do čtvrté třídy. Jenže tam z něj učitelé byli úplně hotoví. Byla ta samá škola, kam chodila i paní Marcela, znala tedy některé z pedagogů. A ti jí říkali: „Marcelko, vždyť ten kluk tady nemá co dělat, patří na základní školu. Už nevíme, co mu máme dávat, všechno už zná.“ Julius byl hodně napřed, měl samé jedničky a děčka od něj popisovala. Ředitel zvláštní školy dal Mikovým návrh, že jejich syna přeloží do páté třídy, tedy o třídu výše, než měl správně chodit. V páté třídě se opakovalo totéž – měl samé jedničky. I ředitel nakonec paní Mikové řekl, že nechápe, proč byl její syn přerazen na zvláštní školu: „Vždyť my mu dáваме i učivo z devítky a zvládá to bez jakýchkoli problémů.“ Julius se při svém nadání a velmi dobré paměti ani nemusel doma učit. Přitom i tady při vyučování často chyběl z důvodu nemoci. O případ se v rámci zkoumání toho, proč romské děti končí ve zvláštních školách, začali zajímat ochránci lidských práv. „Přišel k nám Kumar Vishwanathan s jedním Angličanem. Ten se mě

Kristián Mika chodí do zvláštní školy jako jediný z dětí se souhlasem rodičů

Foto: Zdeněk Ryšavý

Do zvláštní školy chodila i Marcela Miková

Foto: Zdeněk Ryšavý

ptal, jestli je náš syn mentálně postižený, když navštěvuje zvláštní školu. My jsme opravdu nevěděli, že zvláštní škola je pro mentálně postižené děti, byla jsem z toho úplně vyjevená. To bych musela být mentálně postižená i já, protože jsem chodila do zvláštní školy, a můj muž taky. A tím začalo naše úsilí, aby se syn vrátil do normální základní školy. Zasadil se o to ředitel zvláštní školy, který to sám navrhl. Pochopitelně jsme to přijali.“

Tehdy se shodou okolností Mikovi stěhovali ze Slezské Ostravy do Radvanic, takže Julius začal chodit do školy tam, nikoli do školy, kde ho znali. Přijali ho s tím, že mu dají testy. Ve zvláštní škole během půl roku vystřídal dvě třídy, takže chtěli mít přehled, do jakého ročníku ho vlastně mají umístit. Testy dopadly dobře. „Ředitel mi však řekl: „Paní Miková, Julius má z toho všeho v hlavičce dost velký zmatek. Podle testů by patřil do páté či šesté třídy, ale kvůli tomu neustálému střídání tříd a látky by nemusel to učivo jako celek zvládnout. Uděláme to tak, že ho dáme do čtvrté.“ Takže syn nastoupil v základní škole do čtvrté třídy.“ Učivo zvládal dobře a do dalšího ročníku prošel v pohodě. V páté a v šesté třídě se však začaly objevovat problémy, spojené s oním zmatkem či zmatením ze střídání škol, tříd, různé kvality a časové po-

sloupnosti učiva, způsobu a tempa vyučování. „Přes pana Kumara jsem domluvila jeho pravidelné doučování, ale ty zmatky už prostě v hlavě měl, takže šestou třídu opakoval a nakonec vyšel ze sedmé třídy,“ říká smutně Marcela Miková.

Julius nastoupil do dvouletého oboru malíř-natěrač. Učiliště ale nedodělal, protože v jeho šestnácti letech přišli lékaři na to, že je silný astmatik a alergik, což vzhledem k práci s barvami a ředidly pochopitelně vadí. Na doporučení doktorky tedy z učiliště odešel. Nakonec skončil jako zaměstnanec městského úřadu a dělá, co je potřeba, včetně zametání ulic.

Paní Marcela k tomu rezignovaně dodává: „Neviděla jsem tak nadané dítě, jako byl on. V jednom roce už mluvil. Přečetla jsem mu dvakrát básničku a on si ji zapamatoval. Nebo jsme si často spolu prohlíželi knížky pro nejmenší, s obrázkem a příslušným písmenkem. Třeba u auta písmeno A. I to si hned zapamatoval. Když jsme přišli na tříletou prohlídku, měla tam paní doktorka tabulku s písmeny a synek hned volal, mami, dívej, tam jsou A, B, C. Paní doktorka se ho hned ptala: „Julečku, ty umíš písmenka?“, vzala ukazovátka a ukazovala mu písmena na přeskáčku a on se ani jednou nespletl. Moje neteře měly na základní škole angličtinu a naučily ho během chvilky počítat anglicky od jedné do deseti. Julek sám měl na základní škole němčinu a ta mu také šla moc dobře. Dokonce lépe než čeština. Z němčiny měl jedničku a z češtiny dvojku. Byl strašně chytrý.“

Podle pana Josefa všechno, co se s Juliem v různých školách dělo, s ním pořádně zamávalo. Když začal mít v šesté třídě potíže a vyšel školu ze sedmé třídy, tak už ho nic nebavilo, byl vším strašně zklamaný, zlomený: „A když viděl, že nemá šanci ani dodělat učiliště, zlomilo ho to definitivně.“

Nejstarší syn Mikových od malička sportoval, hrál fotbal za Radvanice. To jediný mu vlastně zůstalo, ale i to jen rekreačně. „Třeba moji dva synovci, kteří taky hráli fotbal v Radvanicích, teď hrají v zákovském družstvu Baníku Ostrava. A trenér si je chválí,“ říká Josef Mika.

Nové metody starého přístupu

Mikovi si všimli, že nyní mají základní školy při přerazování romských dětí na školy zvláštní nové metody. Podle paní Marcely to bylo dříve tak, že základní škola poslala dítě do pedagogicko-psychologické poradny a ta jeho zařazení do zvláštní školy vzápětí doporučila. „Dnes si ale v pedagogicko-psychologické poradně dávají velký pozor na to, aby do zvláštní školy doporučily jenom ty děti, které tam skutečně patří. Ale dítě se do zvláštní školy dostane metodou jinou. Když je dítě pomalé nebo třeba hyperaktivní, tak se ho hledí učitelky zbavit – jsou na takové dítě přes míru důsledné a dlouhodobě přehnaně přísné, a vytvářejí na něj obrovský tlak. Dítě doma začne brečet, že nechce do školy, a za čas začne samo prosit rodiče, aby ho dali na jinou školu. A učitelé ho v tom podporují: „když se ti tu nelíbí, tak ať tě matka dá na jinou školu.“ Přesně takhle se nám to stalo s první dcerou, Lucií, která šla od šesté třídy ze základní školy na zvláštní. Lucka už ten tlak prostě nezvládala. Říkala mi: „Mami, nechci chodit za školu, nechci ti dělat žádné problémy – dej mě na jinou školu. Dej mě třeba na tu Vizinu (zvláštní škola, kam chodila i Marcela Miková a Luciin bratr Julius), ať mám klid.“ Jí se prostě škola, kde jí Češi dělali ze života peklo, zprotivila, zhnusila, tak chtěla mezi Romy. Už jsem nevěděla, co mám dělat. Nakonec jsme ji na tu Vizinu přendali a tam dochodila školu bez problémů. Na základce přitom měla od první třídy jedničky a dvojky, maximálně pár trojek,“ popisuje příběh své starší dcery Marcela Miková.

Marcela a Josef Mikov s vnučkou

Foto: Zdeněk Ryšavý

Pedagogicko-psychologické poradny se zlepšily

Mladší dcera Alexandra má podle Mikových na základní škole v Radvanicích učitelku hodnou, rozumějí si s ní, když jsou nějaké problémy, tak si to otevřeně vyřikají. Domluvili se s ní, že se Sašou zajdu do pedagogicko-psychologické poradny, protože má slabou paměť a hůř se kvůli tomu učí. „Přišly jsme do poradny, Sašu přezkoušely dvě paní psychologičky, mohla jsem u toho být, všechno mi ukázaly, vysvětlily mi, co s ní dělají, proč to tak dělají, jak dopadla a jak k výsledkům došly. Nakonec mi sdělily, že Sašenka je dobrá na „devadesát osm procent“ a měla by při dobrém vedení zvládnout základní školu bez problémů. Je sice na paměť slabší, ale když k ní budou mít učitelé individuální přístup, tak bude vše v pořádku – a je jen na učitelích, jestli ten individuální přístup zvládnou. Ptala jsem se té psychologičky, jak to tedy mám vyřešit. Odpověděla mi, že to řešit nemusím, protože po dohodě s ředitelkou školu navštíví samy a s učiteli si promluví. A řekla mi také to, co oznámila ředitelce školy, kam naše Saša chodí – z této školy bylo na poradnu v krátké době ohlášeno už třetí dítě s tím, že patří na zvláštní školu, poradna přitom zjistila, že všechny patří na školu základní. Takže v poradně se to úplně změnilo, zlepšilo, je to úplně něco jiného než dříve.“

Namísto zvláštní školy segregace

„Když jsem přišel do základní školy, kam chodí Saša, byl jsem ohromen. Všechna romská děcka nacpali do jedné třídy. V jedné třídě byly jenom cigánské děti, ve druhé převážně bílé a jedno dvě romské. Ptal jsem se učitelky, jaký to má význam a řekl jí, že z dětí od malinka vychovávají lidi, kteří se nesnášejí. Bránila se, že to není pravda, tak jsem se jí optal: Myslíte si, že jsem barvoslepy?“, rozhořčuje se pan Josef.

A paní Marcela k tomu dodává: „Chvilí před tím, než Sašenka nastoupila do první třídy, jsem měla spor se sousedkou kvůli tomu, co její dcera naší Saše dělala. Zašla jsem za ředitelkou základní školy s tím, že Sašenka nastupuje do první třídy a že si nepřejí, aby chodila se sousedčinou dcerou do jedné třídy. Odpověděla mi, že děti rozdělují podle abecedy. A potom se mě mezi řečí optala, jestli jsem žádala, aby Sašenka chodila do třídy, kde se vyučuje angličtina. Řekla jsem jí, že ano, proč by ne, ať jí má. Na to mi slíbila, že jí do této třídy zapíše.“

Na začátku školního roku přišli Mikovi na školu zároveň s Marcelinou sestrou, která má stejně starou holčičku, Dianu. První ročník měl dvě třídy – A a B. „V áčku nebyla tma (nebyla romská),“ říká Marcela Miková a dodává: „Dívali jsme se tam na rozpis na dveřích. Neteř tam napsaná nebyla, ale naše Saša ano. Šli jsme o poschodí výš podívat se na rozpis béčka: bylo to tam samý Kotlár, Žiga a podobně. Vlezli jsme do té třídy a tam byla normálně tma, byly tam asi

dvě nebo tři české děti, a to ty ze sociálně slabých rodin, jinak samí Romové. Sestra se naštvála a letěla za paní ředitelkou. Ne proto, že její dcera byla mezi romskými dětmi, ale kvůli tomu rozdělení žáků podle barvy pleti. Ředitelka jí řekla, že netřídila děti na romské a neromské, ale podle toho, kdo chtěl pro své děti výuku angličtiny, s tím, že v béčku se angličtina nevyučuje. Jenomže při zápisu se romských rodičů neptali, jestli chtějí, aby se jejich dítě učilo anglicky. Já jsem se o tom dozvěděla čistě náhodou, až po zápise, když jsem byla u ředitelky kvůli něčemu jinému. Tak tohle vypadá to rozdělování dětí podle abecedy v praxi.“

Je třeba více asistentů

Psycholožka v poradně se paní Mikové ptala, jak by se to podle ní mělo řešit, co by pro zlepšení situace navrhla, aby to fungovalo. „Odpověděla jsem toto: Měl by tam být romský asistent, nebo jiný, nemusí být romský, který by slabší děti doučoval nebo se jim během vyučování věnoval individuálně, když je třeba ve třídě hodně dětí. Na naší škole sice romský asistent je, ale jen v přípravné třídě. Pak by nedocházelo k tomu, že slabším dětem se škola zhnusí, nechodily by za rodiči s tím, že se jim druhá děcka vysmívají, a nechodily by domů s brekem, že zase dostaly pětku,“ uzavírá Marcela Miková.

Foto: Zdeněk Ryšavý

Jak rozetnout kruh

Zpráva ČŠI potvrdila přetrvávající protiprávní zařazování romských dětí do zvláštních škol

Text: Viktor Piorecký

Autor je odborníkem na oblast vzdělávání v Agentuře pro sociální začleňování v romských lokalitách.

„Ačkoliv školský zákon zvláštní školy výslovně zrušil, řada těchto škol se nadále takto profiluje, poskytuje redukované vzdělání vhodné pro žáky s lehkou mentální retardací a fakticky tak systémem skrytých zvláštních škol protiprávně přetrvává částečná dvoukolejnost vzdělávací soustavy,“ uvádí zpráva České školní inspekce o šetření provedeném v bývalých zvláštních školách, která byla zveřejněna v březnu letošního roku.

Ve českých zvláštních školách (dnes nazývaných speciální nebo praktické) jsou i nadále často neoprávněně vzdělávány romské děti podle „osnov“ (takzvaných vzdělávacích programů) pro děti a žáky s lehkým mentálním postižením. Dítě, které projde základní školou podle těchto osnov, získá mnohem menší objem znalostí a dovedností, než za běžné základní školy, následně má velmi omezené možnosti dalšího středoškolského studia, a o jiném než pomocném pracovním místě si může nechat jen zdát.

Romské děti se dostávají do bývalých zvláštních škol z mnoha důvodů. Často za tím stojí rodiče, kteří mají (zpravidla oprávněný) pocit, že malá místní škola s malými třídami, kam navíc chodí mnohé děti ze sousedství, nabídne jejich ratolesti bezpečnější a pohodlnější prostředí. Inspekce ale potvrdila, že ačkoliv zákon mluví o tzv. informovaném souhlasu, „navštívené školy neprokázaly, že by rodičovskou veřejnost dostatečně informovaly o své orientaci na vzdělávání dětí a žáků se zdravotním postižením a možných dopadech tohoto vzdělávání pro návazné vzdělávání zdravých dětí“.

Doporučující zprávy školských poradenských zařízení, potřebné k přijetí či převedení žáka pod program pro lehce mentálně postižené, jsou často nekvalitní, neberou ohled na to, že školní neúspěch či nepřipravenost na školní docházku nejsou často způsobeny mentálním postižením, ale kulturními a jazykovými bariérami. V některých případech nebyly zprávy z vyšetření doloženy vůbec. I když vzdělávací plány i metodické materiály směřují k tomu, aby se dítě postupně dostalo zpět do hlavního vzdělávacího proudu (tedy zpět do běžné školy), dokumenty poraden, ani školy s tím však ve své praxi příliš nepočítají. Velmi často stojí za přeřazováním dětí do zvláštních škol personální a institucionální provázanost těchto škol s poradenskými zařízeními a/nebo tlak běžných základních škol, které se potřebují zbavit dětí, se kterými si neví rady nebo se kterými ostatní „majoritní“ děti (často pod vlivem svých rodičů) nechtějí navštěvovat stejnou třídu. Některé školy vzdělávají podle osnov pro mentální postižení dokonce rekrutují žáky pomocí letáků i osobního přemlouvání zejména Romů. Inspekce navrhla vymazat z rejstříku 34 bývalých zvláštních škol, které neodůvodněně vzdělávaly žáky bez diagnózy jako by byli mentálně postižení. Dohromady inspekce zjistila 110 případů hrubého porušení zákona.

Před čtyřmi lety byla Česká republika odsouzena Evropským soudem pro lidská práva ve Strasburku za to, že diskriminuje romské děti jejich systematickým zařazováním do zvláštních škol. Soud jen potvrdil fakt, na který romští a lidskoprávní aktivisté poukazovali již od poloviny devadesátých let a který nyní potvrzuje zmiňovaná inspekční zpráva. Ačkoliv výzkumy a odborná stanoviska z té doby i výzkumy zpracované „po rozsudku“ nález soudu potvrzují, oficiální pozice Ministerstva školství a státu při soudním řízení byla taková, že šlo maximálně o ojedinělé případy, nikoliv

Foto: Zdeněk Rýšavý

o systematickou praxi. Až do rozsudku zametali ministerští úředníci problém pod koberec. Hlavními obhájci segregativního vzdělávacího systému tou dobou byli Jiří Pilař (tehdejší ředitel odboru speciálního školství, dnes člen TOP 09 a poradce Pavla Béma) a Jana Zapletalová (dodnes ředitelka Institutu pedagogicko-psychologického poradenství – organizace, jež metodicky vede poradenská zařízení v zemi).

Až s příchodem ministra Lišky se dala řada věcí do pohybu. Začalo se mluvit o tzv. inkluzivním způsobu vzdělávání, které spočívá v tom, že všechny děti se svými rozdílnostmi, potížemi či nadáním prochází základní školou společně v namíchaných třídách. Dětský kolektiv jednak těží ze své různorodosti, učí se vnímat jinakost, tolerovat, spolupracovat apod. a za druhé slabší děti motivuje k vyšším výkonům. V segregované třídě pro lehce mentálně postižené takovou motivaci nenajdou. Pokud je pedagogický personál adekvátně vzdělán a pokud je ve třídě cca 15 dětí, těží z takového nastavení všichni. Zkušenosti ze západních zemí ukazují, že to jde, ale za předpokladu adekvátního navýšení finančních prostředků v běžných základních školách a změny metod výuky.

Po rozsudku štrasburského soudu byly sice některé ministerské dotační tituly i (poměrně malá) část evropských dotací nasměrovány do podpory opatření, která mají situaci vyrovnávat. Objem těchto peněz však nestačí pokrýt poptávku a řada projektů je spojena s náročnou administrací. Zcela nevyřešené zůstává financování podpory žáků se sociálním znevýhodněním. I zpráva inspekce tvrdí, že způsob financování podporuje setrvačnost zjištěných špatných praxí.

Podobně jsou na tom aktivity na úrovni legislativy. Byly vytvořeny tzv. Koncepce včasné péče či Národní plán inkluzivního vzdělávání a bylo spuštěno několik národních projektů zabývajících se odstraňováním následků současného stavu.

Bohužel se zároveň nenašla dostatečná dávka politické (a především ekonomické) vůle z problematiky základního školství udělat jednu z priorit země. Zásadní změny, které snad přinesou vyrovnání diskriminující povahy současného vzdělávacího systému, musí takřkajíc odklepnout politici. Zatím se točíme v kruhu. Na jedné straně volají bílí rodiče po tom, aby jejich děti nechodily do škol společně s romskými, a školy se romských dětí zbavují přeřazováním do bývalých zvláštních, kde ale nezískají kvalitní vzdělání, a skončí mimo pracovní trh. Dávky se pak platí z daní těch, kteří nechtěli mít své dítě dohromady s romskými... Co víc, z nevzdělaných dětí se stanou rodiče, kteří neumí své dítě motivovat a adekvátně připravovat pro vstup do školy, ve vzdělání nevidí žádnou pozitivní hodnotu. Jejich dítě tak s největší pravděpodobností skončí opět ve zvláštní škole. Kruh se uzavírá.

Co můžete udělat vy sami? Důsledně trvejte na tom, aby vaše dítě nebylo vzděláváno podle vzdělávacího plánu upraveného pro lehké mentální postižení. Pokud přece jenom poradna vidí vaše dítě jako lehce mentálně postižené, požadujte vyšetření klinickým psychologem. Hlavně nezapomeňte, že poslední slovo zde máte vy, proto se nenechte nikým – ani školou či poradnou – tlačít do rozhodnutí, které vám připadá nesprávné.

Měla jít do zvláštní školy, dnes má vysokoškolský titul z andragogiky

Text: Jan Mišurec, vysílání O Roma vakeren, František Kostlán

Foto: Archiv Amy Chvalové

Anna Chvalová, vedoucí nízkoprahového zařízení pro děti a mládež občanského sdružení Romodrom, je další romskou osobností, kterou vám představíme. V dětství měla být zařazena do zvláštní školy, ale jakoby zázrakem unikla záměru úředníků, a dnes patří mezi vysokoškolsky vzdělané osobnosti. Vystudovala andragogiku, navštěvuje speciální školy a zjišťuje, proč tam byli malí Romové zařazeni. Mnozí z nich byli podle ní přerazeni neprávem.

„Narodila jsem se na Sokolovsku, prošla jsem základní školou, šla jsem na učební obor a onemocněla jsem. Po uzdravení, když jsem se pokoušela získat práci, jsem zjistila, že nemám žádnou jinou možnost, než jít dál studovat střední a pak vysokou školu. Ale na začátku všeho, když mi bylo šest let, k nám domů přišli z tehdejšího národního výboru a nabídli mi, jestli bych nešla do zvláštní školy.“

Soudruzi přišli s tímto návrhem ještě před tím, než Anna Chvalová prošla zápisem do první třídy, takže o jejich schopnostech nemohli nic vědět, a říkali jejím rodičům, že stejně skončí v pomocné škole.

„Moji rodiče si však stáli za tím, ať to zkusím na základní škole. Věděli, že se do školy moc těším, stejně jako mnoho jiných dětí v tomto věku. V první třídě jsem už četla, protože jsem odmala měla ráda knížky a protože mám dobrou paměť. Takže to, že jsem nastoupila do normální základní školy, bylo i na truc těm úředníkům. Dalším důvodem bylo, že

moje máma vždycky litovala, že žádné vzdělání nemá, proto ho chtěla poskytnout aspoň mně.“

Co vás motivovalo ke studiu?

Přání získat dobrou práci, nebo abych se vůbec někam dostala. Vždycky mi totiž při pohovoru potencionální zaměstnavatelé předhazovali: „Vy nemáte dokončenou střední školu, vy ještě nemáte maturitu...“ Tak jsem si udělala maturitu. Pak, když jsem se hlásila na nějaké výběrové řízení, zase říkali: „Nemáte vysokou školu...“ Šla jsem tedy na vysokou školu a studovala tři roky na bakaláře. Vždycky mě to našťástlo mít vše jakoby úředně oceňované. Teď už mám hotovou i vysokou školu – magistra – a věnuji se doktorandskému studiu.

Proč jste měla být původně zařazena do zvláštní školy?

Dřív, za komunismu, byl přístup ke vzdělání Romů hodně špatný, a spousta lidí se dostala do zvláštní školy jenom proto, že byli Romové. Z národního výboru chodili po romských rodinách a přemlouvali rodiče, ať dají děti do zvláštní školy. A jelikož rodiče často neměli skoro žádné vzdělání, tak nepochopili, že je to špatně, že by každé dítě mělo mít právo si základní školu alespoň zkusit a škola by se měla snažit to dítě udržet co nejdéle. Nikoliv jej rovnou strčit do zvláštní školy. Takže proto je plno romských lidí absolventy zvláštních škol, většinou se tam dostali skutečně neprávem.

Jak se k Vám chovali učitelé na základní škole? Byla jste jediná Romka?

V první třídě to bylo prima, tam jsme byli samí Romáci, pak ale všichni odešli do zvláštní školy a já zůstala sama – a bylo mi hodně smutno.

Proč ty děti odešly?

Protože třeba nechodily do mateřské školy a bylo pro ně hodně těžké se za jeden rok naučit dennímu režimu a tomu, jak to ve škole vlastně chodí: zvykat si na spolužáky, sám na sebe, že jsem najednou bez rodičů. Rodiny měly většinou více dětí, takže ty nezvládaly učivo, protože se soustředily na jiné podněty. Ale ne všichni učitelé souhlasili s tím, aby to ty romské děti rovnou vzdávaly.

Jak vzpomínáte na základní školu?

No – moc ráda ne, bylo to hodně těžké. Vždycky tam byly nějaké předsudky.

Dnes působíte v nízkoprahovém zařízení Romodrom, čemu se zde věnujete?

Pracuji s dětmi a mládeží, jsem vedoucí tohoto nízkoprahového zařízení. Měli jsme tu děti z vyloučené lokality na Praze 9 a teď z Prahy 8.

Jsou na tom dnes děti lépe v rámci začlenění na základní škole?

Určitě je to lepší, ale vždycky záleží na přístupu rodičů. Když rodič nemá zájem a moc se školou nekomunikuje, tak se může stát, že škola nad dítětem rychleji zlomí hůl. S naší asistentkou děláme program Škola hrou, kde dáváme dětem takové úkoly, aby je zvládly, plus vždycky něco navíc k naučení – a za to dostávají odměnu. Sama vidím, že některé děti chodí do zvláštní školy, i když by se svými vědomostmi základní školu zvládly. Sice s odfěným ušima, ale zvládly.

České školství: kam s romskými dětmi?

Nedokončený úkol reformy ve vzdělávání

Text: Jindra Marešová a Kateřina Šaldová
Amnesty International Česká republika

V roce 2007 odsoudil Evropský soud pro lidská práva Českou republiku za diskriminaci 18 romských dětí v přístupu ke vzdělání. Od rozsudku uplynuly tři roky a třídy bývalých zvláštních škol (dnes základních škol praktických) se i nadále plní Romy. Podle posledních údajů Ústavu pro informace ve vzdělávání v roce 2009 navštěvovala základní školy praktické téměř třetina romských dětí. Jaká je tedy realita českého vzdělávacího systému?

SHRNUTÍ VÝNOSU EVROPSKÉHO SOUDU

Evropský soud rozhodl, že statistické údaje předložené žalobci doložily tendenci umisťovat žáky romského původu do zvláštních škol. Rozhodl také, že psychologické testy, které školská poradenská zařízení v inkriminované době používala, byly vytvořeny pro většinovou populaci a nebraly odpovídajícím způsobem v úvahu kulturní a jazykové odlišnosti testovaných dětí. Evropský soud dále shledal riziko, že při použití těchto testů a interpretaci jejich výsledků mohlo docházet ke zkresení kvůli předsudkům. Dále Evropský soud rozhodl, že rodiče romských dětí pravděpodobně nebyli v pozici, kdy mohli dostatečně zhodnotit situaci a plný dopad svého svolení s umístěním dětí do zvláštních škol. Evropský soud dospěl k závěru, že vzdělávací opatření na základních školách neposkytovala romským dětem záruky, které by braly v úvahu jejich speciální potřeby vyplývající z jejich znevýhodněné pozice. V důsledku toho byly romské děti umisťovány do zvláštních škol a dostávaly vzdělání, které jejich problémy dále prohlubovalo. Těmito způsoby došlo k nepřímé diskriminaci v tom smyslu, že zdánlivě neutrální způsoby hodnocení vzdělávacích potřeb mělo na romské žáky diskriminační dopad.

Na vzdělání máme právo

Právo na vzdělání bylo uznáno Všeobecnou deklarací lidských práv v roce 1948 a je zakotveno v různých závazných mezinárodních úmluvách, ke kterým přistoupila i Česká republika. Podle mezinárodních standardů na ochranu lidských práv zahrnuje vzdělání základní, střední, odborné, technické a vyšší. Nemožnost využívat toto právo vede v praxi ke společenskému vyloučení, chudobě a reprodukci řady dalších, často stereotypních, vzorců. Mezinárodní organizace Amnesty International (AI), která se tématu diskriminace ve vzdělávání intenzivně věnuje, upozorňuje na skutečnost, že je to právě vzdělání, které představuje vstupní bránu k ostatním lidským právům a umožňuje překročení překážek a bariér odlišnosti. Diskriminace romských dětí a jejich oddělené vzdělávání však takový posun neumožní. Děti nemají navzájem možnost se poznat a začlenit se přirozeně do společnosti. Oddělené vzdělávání představuje skutečnost, že romské děti tvoří většinu žáků základních škol praktických, kde se vyučuje podle osnov určených dětem s lehkým mentálním postižením. V některých oblastech to pak znamená, že romské děti navštěvují školy, kde nemají téměř žádné nebo vůbec žádné spolužáky z majoritní společnosti.

Ilustrační foto

Foto: archiv Romano Vodi

Svévole systému: v čem je zakopaný pes

Zpráva České školní inspekce (ČSI) letos v dubnu poukázala na skutečnost, že do vzdělávacího programu pro žáky s lehkým mentálním postižením jsou v některých případech zařazováni děti bez diagnostikovaného postižení a bez doporučení školského poradenského zařízení. Zdravé děti jsou tak vyučovány jako postižené. Diagnostika a doporučení poradny jsou přitom nezbytné podmínky pro přijetí dítěte do takového programu. ČSI tak potvrdila závěry výzkumu, který v České republice realizovala organizace Amnesty International v roce 2009. Závěrečná zpráva s názvem Nedokončený úkol: romští žáci v České republice stále čelí překážkám ve vzdělávání upozorňuje na skutečnost, že dohled nad rozhodováním o umístění dětí do základních škol praktických je nedostatečný. Způsob hodnocení navíc vždy neberou v úvahu kulturní a jazykové odlišnosti a doporučení vždy nezohledňují objektivně nejlepší zájem dítěte. Nefungují ani mechanismy pro integraci dětí, zařazených do těchto škol omylem, zpět do běžných základních škol.

K PŘIJETÍ NA ZŠ PRAKTICKOU JE POTŘEBA

- doporučení pedagogicko-psychologické poradny ke vzdělávání dítěte na takové škole na základě diagnostikovaného zdravotního postižení (lehkého mentálního postižení)
- souhlas rodičů ke vzdělávání dítěte na takové škole. O přijetí dítěte rozhoduje ředitel/ka školy.

Romské děti, které naproti tomu navštěvují běžné základní školy, se potýkají i s jiným druhem diskriminace. Systém běžného základního vzdělání není mnohdy připraven, ani ochoten poskytnout odpovídající podporu žákům pocházejícím z odlišného etnického a sociálního prostředí a žákům s odlišnými schopnostmi. Dochází také k segregaci do takzvaných „romských“ základních škol. Jde o „běžné“ školy, na které však chodí převážně nebo pouze romské děti. Žáci zde dostávají méně kvalitní vzdělání. Romští rodiče jsou často postaveni před složitou volbu: Musí se rozhodovat mezi segregovaným, méně kvalitním, vzděláním a náročnějším prostředím v běžných základních školách, které však mnohdy nedokážou romským dětem nabídnout potřebnou podporu.

Praktické školy: mýty a skutečnost

V souvislosti se zavedením nového školského zákona v roce 2005 byly zrušeny zvláštní školy. Jediné, co většinou doznalo skutečné proměny, je název škol. Zvláštní školy se většinou přejmenovaly na základní školy praktické nebo jen za základní školy.

Základní škola praktická má ale kromě svých negativ také řadu výhod. Mezi ně patří zejména malý počet dětí ve třídě, což umožňuje učitelům věnovat se dětem individuálně. Dětem se na takové škole zpravidla také nikdo neposmívá kvůli jejich původu, protože tato škola má pověst školy „romské“. Častým argumentem také je, že děti zde zažívají úspěch, protože systém hodnocení je jiný. A to pro ně může být velkou motivací do dalšího studia.

Tomu ale často naopak brání řada rozdílů ve vědomostech, které děti na praktické základní škole mohou získat. Udává se, že především v matematice

a českém jazyce může jít o odchylku dvou i více let oproti běžné základní škole. Ze zákona mohou sice absolventi praktické školy pokračovat v jakémkoli studiu, praktické školy ale děti vedou spíše k řešení životních situací, případně ke vzdělávání v učebním oboru. Na ty se ale často nemožou dostat jednoduše proto, že mají ve srovnání s vrstevníky handicap v rozsahu či obsahu znalostí. Pokud se i přesto do učení dostanou, mají záhy problém učivo stíhat.

VEN Z KRUHU

Máte doma malé dítě a chcete, aby získalo dobré vzdělání? Nepodceňujte potom jeho přípravu na studium. Ušetříte mu řadu nepříjemností a sobě možná několik vrásek. Připravili jsme pro Vás několik užitečných rad a tipů, jak se pohybovat v systému, který trpí řadou dětských chorob.

- Nejpozději rok před tím, než by mělo Vaše dítě nastoupit do školy, jej začnete na školu připravovat nebo mu v ideálním případě zajistíte předškolní vzdělávání. Rok před nástupem do školy je předškolní vzdělání ve škole zdarma, rodiče platí pouze stravné a lze domluvit i půldenní pobyty. Je-li školka plná a Vaše dítě nemohou vzít, zkuste jej umístit do přípravného ročníku, který vypisují některé školy. Zvolte přitom ten, který otevírá běžná základní škola. Pokud nevyjde žádná z uvedených variant, trénujte s dětmi sami – zjistíte ve Vaší spádové škole, co mají děti umět, aby byly přijaty do první třídy a uče se s nimi (často se jedná především o orientaci na papíře, znalost barev, tvarů, nácvik držení tužky, manuální zručnost, trénink kresby apod.).
- Pokud již bylo Vašemu dítěti 6 let, nebo tohoto věku dosáhne před začátkem nového školního roku (tedy před následujícím 1. zářím), jděte s ním k zápisu v termínu, který vypisuje Vaše spádová škola (základní škola v místě bydliště). Můžete si vybrat i jinou školu, spádová škola však musí Vaše dítě přijmout. Zápisu bývají od poloviny ledna do poloviny února.
- Pokud Vaše dítě není zralé na školní docházku, požádejte o odklad. Ten musí doporučit pedagogicko-psychologická poradna a odsouhlasit ředitel/ka školy. Během roku, kdy má dítě odklad, jej určitě zapište do přípravného ročníku, ideálně při základní škole, kam chcete, aby později chodilo. Odklad může dítě získat i dodatečně, pokud se během pololetí ukáže, že ještě není na školu připravené. Máte-li pocit, že Vaše dítě ve škole zaostává, můžete požádat o individuální vzdělávací plán.
- Při jakýchkoli problémech neváhejte vše probrat s učitelem. Využívejte také nabídky organizací v místě Vašeho bydliště na doučování dětí nebo na pomoc při kontaktu se školou. Veškerou komunikaci, která se týká přijímání Vašeho dítěte do školy, vedte v písemné podobě.
- Máte-li dojem, že s Vaším dítětem škola zachází jinak než s ostatními, obraťte se na antidiskriminační linku O. s. Romea (www.romea.cz, tel. 800 220 800). Je-li ve škole asistent učitele pro sociálně znevýhodněné děti, známý též jako tzv. „romský asistent“, spolupracujte s ním. S návrhy na zařazení do základní školy praktické nemusíte souhlasit.
- Nezapomínejte, že Vaše dítě má právo na rovný přístup ke vzdělání. Pamatujte však také na to, co je pro rozvoj Vašeho dítěte to nejlepší.

Pro další konzultace či informace se můžete obrátit například na koalici Společně do školy, kde jsou zastoupeny organizace z Čech i z Moravy. Kontakty získáte například na www.spolecnedokoly.cz. V některých regionech působí rovněž společnost Člověk v tísni, o.p.s. K dispozici je rovněž zpráva Amnesty International, kterou v romštině a češtině naleznete na www.amnesty.cz/zpravy/Zadne-dalsi-dite-s-nedostatecnym-vzdelanim-vyzyva-Amnesty-International/

DOPLÁCÍTE NA SVOU BARVU PLETI? (NA ÚŘADECH, NA ULICI, VE ŠKOLE NEBO V ZAMĚSTNÁNÍ?)

NEMUSÍ TO TAK BÝT!

VOLEJTE NA BEZPLATNOU LINKU: 800 307 307

ZDARMA POMÁHÁME OBĚTEM DISKRIMINACE A NÁSILÍ Z NENÁVISTI
A NABÍZÍME PRÁVNÍ POMOC

Násilí motivované nenávistí je násilí páchané na jiném pro jeho příslušnost k určité skupině lidí, které spojuje společná, většinou nezměnitelná, charakteristika. Touto charakteristikou může být skutečná nebo domnělá příslušnost k některé rase, etniku nebo národnosti, barva pleti, věk, sexuální orientace, vyznání nebo skutečnost, že osoba je bez vyznání, politické přesvědčení nebo příslušnost k určité sociální skupině. Násilí motivované nenávistí může nabývat různých forem. Může se jednat o verbální či fyzické útoky, zastrašování, vydírání, vyhrožování, útoky na majetek či hanobení pietních míst. Osoby ohrožené nebo poškozené násilím z nenávisti se mohou obrátit na nevládní organizaci ROMEA nebo In Iustitia, které mohou poskytnout jednorázovou nebo dlouhodobou podporu. Pište na romea@romea.cz nebo volejte 800 307 307.

In IUSTITIA

In IUSTITIA, o.s. - organizace zabývající se podporou obětí násilí motivovaného nenávistí a podporou komunit ohrožených neonacismem a násilným rasismem. Vznikla v návaznosti na předchozí projekty jiných občanských sdružení zabývajících se projevy rasismu a netolerance.

Kontakt

In Iustitia, o.s.

P.O.Box 15

111 21 Praha 1

tel./fax: +420 222 984 785

in-ius@in-ius.cz

poradna@in-ius.cz

www.in-justitia.cz

Násilí motivované nenávistí (hate crime)

Násilí motivované nenávistí je jakékoli násilí, které směřuje vůči osobě, jejímu majetku nebo jiné hodnotě z důvodu jejich skutečného nebo domnělého vztahu, souvazečnosti, náklonnosti, podpory nebo příslušnosti k určité skupině osob.

Násilí zahrnuje non-verbální útoky (symboly, znaky, gesta), verbální útoky (hanobení, podněcování), zastrašování, vydírání, vyhrožování, psychické a fyzické násilí, usmrcení, útoky na majetek a další podobné útoky.

Skupina osob je taková skupina lidí, které spojují skutečné nebo domnělé znaky jako například rasa, národnostní nebo etnický původ, barva pleti, víra, náboženství nebo skutečnost, že jsou bez vyznání, pohlaví, věk, zdravotní stav, sexuální orientace, politická příslušnost nebo přesvědčení, příslušnost k sociální skupině nebo jiný obdobný znak.

Občanské sdružení In IUSTITIA poskytuje těmto osobám poradenství a právní služby. Bezplatně:

Osobní jednorázová konzultace s právníkem/ právníčkou

- Poskytnutí základních informací o trestním řízení a postavení svědka a poškozeného
- Poskytnutí základních informací o možnosti náhrady škody za způsobenou zdravotní, materiální, případně jinou újmu
- Poskytnutí dalších informací (kam se obrátit ve Vašem městě)
- Zjištění informací a zhodnocení, zda Vám mohou být poskytovány další služby
- Konzultace může proběhnout v místě bydliště nebo na jiném bezpečném místě podle volby klienta
- Jednorázová konzultace může být poskytnuta anonymně

Další konzultace během trestního nebo správního řízení o útoku

- Provázení procesem trestního řízení nebo správního řízení, ve kterém je řešen útok vůči klientovi
- Sepisování podání (trestní oznámení, stížnost, odvolání)
- Klient vystupuje v řízení sám bez zmocněnce